N a j v y š š í s ú d **2 M Obdo 1/2007**

Slovenskej republiky

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Štefanku a členiek senátu JUDr. Ivany Izakovičovej a JUDr. Anny Petruľákovej v právnej veci žalobcu: 1/ **I.**, S. a 2/ **JUDr. E.**, F., správkyňa konkurznej podstaty úpadcu I., Ž., obaja zast. JUDr. R., advokátom, Advokátska kancelária, Š., proti žalovanému: **M.**, M., zast. JUDr. P., advokátom, Advokátska kancelária, M., **o určenie neplatnosti úverových zmlúv**, o mimoriadnom dovolaní, ktoré podal vo veci generálny prokurátor dňa 1. februára 2007 pod č VI/2 Pz 22/07 - 8, proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 9. decembra 2005 č. k. 15 Cob 121/2005 - 713 (vec Okresného súdu v Leviciach sp. zn. 13 Cb 236/99), v časti týkajúcej sa náhrady trov konania, podľa § 243e a nasl. OSP, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Mimoriadne dovolanie Generálneho prokurátora Slovenskej republiky z 1. februára 2007 č. k VI/2 Pz 22/07 8 proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 9. decembra 2005 č. k. 15 Cob 121/2005 - 713 v časti ohľadne náhrady trov konania **z a m i e t a .**

Žalobcovi nepriznáva náhradu dovolacích trov.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým uznesením odvolací súd pripustil späťvzatie návrhu na začatie konania, zrušil rozsudok Okresného súdu v Leviciach z 9.12.2004 č. k. 13 Cb 236/99 - 644 a konanie zastavil. Súčasne vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

V odôvodnení uviedol, že prvostupňový súd svojim rozsudkom z 9.12.2004 žalobu o určenie neplatnosti úverových zmlúv zamietol a zaviazal žalobcov v 1. a 2. rade nahradiť trovy

konania žalovanému na účet jeho právneho zástupcu každý po 216 464,55 Sk do troch dní. Proti rozsudku prvostupňového súdu podal odvolanie žalobca a predtým než odvolací súd o odvolaní rozhodol, žalobca zobral návrh účinne späť. Odvolací súd rozhodnutie o náhrade trov posúdil podľa ustanovenia § 224 ods. 1 v spojení s § 146 ods. 1 OSP, pretože účastníci ani návrh na priznanie trov podľa § 151 ods. 1 OSP nepodali.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu na podnet žalovaného podal mimoriadne dovolanie Generálny prokurátor Slovenskej republiky. Vyslovil právny názor, že uznesením odvolacieho súdu v jeho časti ohľadne rozhodnutia o náhrade trov konania bol porušený zákon. Poukázal na postup súdu pri rozhodovaní o náhrade trov konania pri zastavení konania, podľa § 146 ods. 1, 2, § 149 ods. 1 v spojení s § 151 ods. 1 OSP s účinnosťou do 31. decembra 2005 a v záväzností na odvolacie konanie s poukazom na ustanovenie § 224 ods. 1,2 OSP, ktorými ustanoveniami sa odvolací súd neriadil.

Ustanovenie § 146 ods. 2 OSP vyžaduje zodpovednosť za zavinenie účastníka, ktcrého procesný úkon mal za následok zastavenie konania. Za takýto úkon účastníka treba zásadne považovať aj zastavenie konania v dôsledku späťvzatia žaloby nebolo vyvolané postojom žalovaného a poukázal na judikát R 49/1993.

Odvolací súd sa v napadnutom uznesení s náhradou trov vysporiadal nedostatočne a jeho konštatovanie v odôvodnení rozhodnutia, že účastníci návrh podľa § 151 ods. 1 OSP účinný od 1. septembra 2005 (zavedený novelou zákonom č. 341/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa OSP v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov) nepodali nezodpovedá skutočnosti. Na pojednávaní pred prvostupňovým súdom dňa 9. decembra 2004 si žalovaný uplatnil náhradu trov konania v prípade úspechu, ktoré vyčíslil 12.12.2004 a prvostupňový súd ich žalovanému priznal. Generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní ďalej uviedol, že novelizovanou úpravou rozhodovanie o náhrade trov konania sa stalo rozhodovaním návrhovým. Existencia návrhu je v zásade vždy splnená ak účastníci konania si náhradu trov konania uplatnia už v samotnom návrhu, alebo vo vyjadrení k návrhu, resp. na pojednávaní, ako tomu bolo v konkrétnom prípade.

Keď si žalovaný uplatnil náhradu trov konania pred súdom prvého stupňa, pre prisúdenie náhrady trov podľa § 151 ods. 1 OSP, v čase rozhodovania odvolacieho súdu postačovalo bez ďalšieho, ich uplatnenie v prvostupňovom konaní, nakoľko sa ich účastník konania nevzdal. Odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, tým došlo k porušeniu zákona a poškodeniu žalovaného, preto podal mimoriadne dovolanie a navrhol zrušenie napadnutého uznesenia.

Vo vyjadrení na doručené mimoriadne dovolanie (§ 243i ods. 1 OSP) sa žalobca nevyjadril. Žalovaný navrhol mimoriadnemu dovolaniu vyhovieť a napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie

Najvyšší súd Slovenskej republiky po zistení, že sú splnené procesné podmienky mimoriadneho dovolania (§ 243e - § 243i OSP) preskúmal výrok napadnutého rozsudku v napadnutom rozsahu a zistil, že mimoriadne dovolanie nie je podané dôvodne.

Do právomoci generálneho prokurátora spadá aj možnosť napadnúť aj súdne rozhodnutie prvostupňového aj odvolacieho súdu, ak je splnená podmienka, že si to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb alebo právnických osôb a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami (§ 243e ods. 1 OSP). Mimoriadne dovolanie generálny prokurátor mohol podať aj proti rozhodnutiu súdu, v napadnutej časti, pretože splňuje podmienky takého rozhodnutia.

Dovolací súd sa čiastočne odkláňa od právneho názoru Generálneho prokurátora SR vysloveného v mimoriadnom dovolaní, čo však nemá vplyv na správnosť podaného opravného prostriedku. Rozdielny názor je v posúdení otázky či ide v prípade trov o návrhové konanie. Systém OSP je stavaný tak, že nejde o čisto návrhové konanie, ale o konanie, ktoré je vždy viazané na predmet sporu. Ak účastník uplatní nárok na náhradu trov konania, vyčísli výšku trov, súd posúdi účelnosť vynaloženia trov a ak sú vyčíslené aj trovy, ktoré neboli vynaložené účelne tie neprizná, ale nezamieta túto časť vyčíslených trov. Zákon stanovuje, kedy má účastník právo na náhradu trov a len keď sa toho práva účastník vzdá alebo sú iné dôvodné procesné dôvody, súd toto právo účastníkovi neprizná.

Odvolací súd postupoval pri rozhodovaní o náhrade trov konania správne a podľa toho, ako sa právali účastníci. Ustanovenie, na ktoré sa odvoláva (§ 151 ods. 1 OSP) bez ohľadu na jeho dve znenia, ukladá účastníkovi zastúpenému advokátom vyčísliť výšku trov konania v lehote troch dní od vynesenia rozsudku. Ide o procesnú lehotu, majúcu znaky prekluzívnej lehoty.

Výšku trov vyčísli v súlade s tým, na náhradu ktorých má podľa zákona (§ 137 - § 139 OSP) nárok. Vyčíslenie výšky trov u účastníka, ktorý v konaní bol neúspešný pred prvostupňovým súdom nemá logiku, ani právny význam. Je dôležité len pre účastníka, ktorý v konaní úspech mal. V danom prípade pred prvostupňovým súdom bol úspešný žalovaný, ale nevznikli mu trovy, preto mu ich súd neprisúdil (rozsudok Okresného súdu v Leviciach zo 14.4.2000 č. k. 13 Cb 236/99 - 376) Po odvolaní žalobcu, na odvolacom pojednávaní 25.4.2001

zástupca žalovaného, ako vyplýva zo zápisnice z odvolacieho pojednávania (č. l. 402 p. v.) sa práva na náhradu trov odvolacieho konania vzdal a rozsudok prvostupňového súdu bol zrušený a vec vrátená na ďalšie konanie. V novom rozsudku žalovaní náhradu trov vyčíslili a boli im prisúdené. Po späťvzatí žaloby, aj keď k účinnému späťvzatiu došlo na odvolacom pojednávaní sa ani jeden z účastníkov k uplatneniu nároku na náhradu trov nevyjadril a odvolací súd postupoval podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 146 ods. 1 písm. c) OSP Účastník, či už pred súdom urobí prejav sám alebo prostredníctvom svojho zástupcu, je ním viazaný. Keď sa vyjadril v priebehu konania, že náhrady trov odvolacieho konania sa vzdal, nemôže tento prejav dodatočne meniť.

Právny zástupca, ktorý je advokátom pri uplatňovaní práva účastníka podľa § 151 ods. 1 OSP na súde poučenia o tomto práve alebo jeho povinnosti (ktoré majú procesnú povahu), pretože takú povinnosť súd nemá, ak je účastník zastúpený advokátom (§ 5 ods. 2 OSP). Ak zastúpený advokátom nie je, také poučenie nemá význam, pretože ide o povinnosti účastníka spojené s advokátskym zastúpením.

K poškodeniu účastníka nedošlo, pretože nepriznanie náhrady trov má hmotnoprávnu povahu a predpokladom priznania je splnenie procesných povinností zo strany účastníka, jasne a zreteľne a nie je povinnosťou súdu v tomto niektorému z účastníkov napomáhať zvlášť, keď majú advokátske zastúpenie.

Dovolací súd k postupu súdov ešte dodáva (pokiaľ ide o výšku vyčíslených trov pred súdom 1. stupňa), že nemôže v konaní vo svojom postupe zachovať dvojkoľajný postup. Na jednej strane pri prijatí návrhu vyzval navrhovateľa (vz. 4a) na zaplatenie súdneho poplatku za návrh (č.l. 99) podľa položky 2b Sadzobníka súdnych poplatkov (hodnotu nemožno určiť v peniazoch, čo bol postup správny), kdežto pri výpočte tarifnej odmeny postupoval odlišne. Predmetom sporu, ako ho žalobca označil bol „určenie neplatnosti úverových zmlúv“ a pojmovo to peniazmi nemožno oceniť. Už rozhodne nemožno vychádzať z výšky úveru, ktorá výška pri posúdení tohto vzťahu je irelevantná.

Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z. z., (čo platí aj o predchádzajúcej vyhláške), ktorá upravuje vzťah advokáta a klienta, ide o vyhlášku, teda o nižšiu právnu normu ako je OSP (zákon). Súd postupuje aj pri rozhodovaní o náhrade trov konania podľa OSP a pokiaľ niektoré ustanovenie vyhlášky nie je v súlade so zákonom, súd naň nemá prihliadať. Určuje, ktoré trovy je potrebné vynaložiť na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva a ešte za určitých podmienok ani náhradu takých trov nemusí priznať (napr. § 150 OSP). Na strane druhej advokát s klientom sa môže dohodnúť na akejkoľvek výške odmeny za právne služby, ale súd to nezaväzuje.

Svojim postupom odvolací súd neporušil zákon, ani nespôsobil účastníkovi škodu, preto dovolací súd dovolanie zamietol.

Žalobca nemal v spojení s dovolaním trovy konania, preto mu ich náhradu dovolací súd nepriznal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 3. septembra 2008

JUDr. Jozef Štefanko, v.r.
predseda senátu